

Després de la crisi de Grande

El govern balear ha reaccionat després de la suspensió de pagaments de Vicenç Grande, el president del Reial Mallorca, per contrarestar la crisi de la construcció a les Balears.

Vicenç Grande

La suspensió de pagaments de Vicenç Grande ha estat un cop molt fort per a l'economia mallorquina i, especialment, per al sector de la construcció, que ja vivia moments molt difícils. Val a dir que la crisi ha estat sobtada. Perquè fins

a final de l'any passat no hi havia cap indicador que fes pensar en una caiguda tan intensa de l'activitat. Tanmateix, des de principi d'enguany les males notícies s'han acaramullat. El resultat és una pèrdua constant de mà d'obra ocupada en el sector –en el

qual treballaven unes 50.000 persones a principi d'any–, la disminució de les compra-ventes de pisos –un 40% el segon trimestre de l'any–, la caiguda de les peticions de llicències de noves obres –el projectes visats han baixat d'un 60%– i, en fi, un creixement econòmic de la construcció que és poc més de zero en aquest moment i amb tota probabilitat serà inferior a zero, és a dir, de plena recessió, a final d'any.

La pitjor crisi en dues dècades.

A les Balears, el nombre de pisos i cases sense vendre és molt inferior a les xifres d'algunes altres comunitats: uns 4.300 habitatges nous sense vendre. Els representants de les patronals de construcció, dels promotors, de la CAEB –Confederació d'Associacions Empresariales de Balears– insisteixen sovint en el fet que les Illes no viuen un excés d'oferta perquè aquesta quantitat pot ser absorbida fàcilment pel mercat. Si és que la demanda obté finançament. Aquest és el problema que estrangula la cadena econòmica de la construcció i la compra-venda. Els bancs han posat condicions molt dures i en allò que fins fa un any eren generosos en extrem ara són extremadament recelosos: les hipoteques. Hi ha demanda però no és finançada i, per tant, no es concreta.

Els pisos queden sense vendre. Els constructors i promotors queden sense líquid i si tenen deutes –com Grande– els beneficis s'evaporen i poden entrar en crisi.

Aquesta visió purament tècnica de les patronals no és del tot compartida pel Col·legi d'Arquitectes de Balears. El seu degà, Luis Corral, afirmà fa dues setmanes, a la reunió del Consell Superior de Col·legis d'Arquitectes d'Espanya celebrat a Palma, que “som davant d'una profunda crisi i no d'un simple reajustament; i és la pitjor dels darrers vint anys”. Segons les dades ofertes pel Col·legi, el nombre de projectes d'habitatges s'ha reduït enguany –fins el maig– de gairebé un 60% en relació amb el mateix període de l'any passat. Tanmateix, aquesta dada s'ha de matisar: l'any passat encara es vivia sota una expansió enorme de

EF / MIGUEL BARRERAS

La setmana passada, el president del govern balear, Francesc Antich, i el conseller d'Economia, Carles Manera, van engegar tot un seguit de mesures i contactes per plantar cara a la crisi de la construcció a les Illes.

la construcció i no era un any normal. Així i tot, el degà advertí que “la comparació proporcional” dona una “evident mostra” de la situació que travessa el sector. Pel que fa a l'element afegit de la suspensió de pagaments de Grande, Corral assegurarà que “el Grup Drac –el nom de grup d'empreses de Grande– és la mostra dels perills que comporta l'eufòria desfermada a l'urbanisme”, quan els promotors “creien que tot es podia vendre” i quan actuaven sense pensar gaire en el futur.

Per una altra banda, el secretari general de la UGT de les Balears, Lorenzo Bravo, declarà el dia 18 proppassat, en un debat de Televisió de Mallorca, que “el que ha passat amb Grande pot ser només el començament d'una crisi seriosa” del sector de la construcció, producte “d'una desbaratada política que consisteix a créixer econòmicament sobre la construcció sense parar esment a cap més consideració”. A parer seu, “els darrers set o anys vuit s'ha construït tant com en condicions normals s'hauria d'haver fet en el doble de temps, uns quinze anys, almenys”.

La conseqüència “és que ara hi ha pisos sense vendre, promotors amb dificultats i, sobretot, molta gent amb problemes seriosos”. Dels 50.000 ocupats a la construcció, Bravo creu “que perdran la feina, o ja la van perdent, un nombre considerable de persones que encara no sabem, però que, en qualsevol cas, serà important. I és gent que serà de mal recol·locar en uns altres sectors. Encara serà pitjor quan a final de la temporada turística, a l'octubre o al novembre, quedi sense feina la gent de l'hoteleria. Aleshores les xifres de desocupats poden ser espantoses”.

Antich reacciona. La suspensió de pagaments de Grande i les conseqüències sobre el sector de la construcció han alertat el govern de Francesc Antich. No se sap amb detall quantes empreses poden trobar-se afectades per la crisi del Grup Drac. Però sí que se sap que entre 200 i 300 treballaven per a ell. La majoria són empreses petites o autònoms que com que no saben quan cobraran –si és que cobren– han caigut en un pou de total incertesa. És significatiu que

el mateix dia –17 de juny– que els mitjans de comunicació de Mallorca obriren amb la notícia de la suspensió de pagaments, els empresaris i professionals que treballaven en una promoció de Grande a la barriada palmesana del Coll d'en Rabassa, se n'anassin a l'obra a llevar les bastides, la maquinària i, fins i tot, un s'endua els bastiments de les portes. Almenys per no perdre el material. Aquesta anècdota ajuda a entendre el cop psicològic que ha significat la crisi sobtada del Grup Drac. Ha estat com despertar a la realitat de cop. A una realitat de profunda crisi de tot el sector. Ja han aparegut notícies d'empreses petites de construcció que també han fet suspensió de pagaments i la setmana passada s'especulava per Palma amb la possibilitat que una altra de les més grans pogués anunciar mesures de crisi semblants tot d'una. El temor a l'efecte bolla de neu es palesa pertot.

En aquest context, el govern Antich ha reaccionat amb celeritat. Per una banda, després del consell de govern del divendres dia 20 de juny, la portaveu, Margarita Nájera –que també

El futur del Mallorca

La suspensió de pagaments de Vicenç Grande deixa en l'aire el futur d'una de les seves empreses: la Societat Anònima Esportiva Mallorca, de la qual posseeix més del 90% de les accions. Malgrat que una part d'aquestes accions les té a nom d'una de les empreses que han fet el concurs de creditors, el fet és que la SAE Mallorca no hi és inclosa. Això, en teoria, permet que es puguin comprar i vendre les accions lliurement. Però, tal com està la situació de l'imperi Grande, és probable que una possible venda s'hagués de fer amb l'acord de creditors –la Caixa de Balears, “Sa Nostra”, principalment– i per ventura també amb el coneixement del jutge encarregat del cas.

Es podria no vendre el Mallorca? En teoria, sí. De fet, Grande ha parlat del futur del club amb la poca concreció que el caracteritza: “No és en venda, però si arriben ofertes les escoltarem.” Així, doncs, la qüestió està a saber si hi ha ofertes. I sí, n'hi ha. S'havia parlat d'un grup d'empresaris russos, d'una societat d'inversions –també estrangera–, però tot han estat rumors. Fins que la setmana passada el diari *Última Hora* revelava que hi ha un potencial comprador que reconeix tenir “converses” amb el club –fins ara a través d'un despatx d'advocats de Madrid– per tal de controlar les accions de l'empresa esportiva. Es tracta de Freddy Shepherd, un multimilionari anglès –propietari d'una empresa naviliera, Shepherd Offshore– que ja és conegut en el món del futbol continental. Fins fa poc més d'un any era el propietari del Newcastle United. Shepherd mateix reconeixia a l'agència de notícies Reuters que “tenim conversacions per adquirir el Reial Mallorca”. Segons el diari esmentat, la xifra que podria oferir és d'uns 50 milions d'euros. El milionari anglès coneix prou bé el Mallorca i Mallorca. El club, el coneix perquè el Newcastle s'hi enfrontà a la copa de la UEFA del 2004; i l'illa, perquè té una luxosa casa a Andratx, on passa temporades de descans al llarg de l'any.

De moment, cap mitjà de comunicació mallorquí no ha informat de cap empresari ni grup autòcton interessat a adquirir les accions de la SAE Mallorca. És un fet curiós perquè en el passat hi hagué fins i tot disputes per a obtenir el control del club de futbol. Però ara tot és silenci. El Mallorca ja ha estat en mans extrail·lenques en el passat, quan caigué sota el control del Grup Zeta. Però encara no havia estat propietat d'estrangers. Per ventura ho serà d'aquí a no gaire temps

és consellera de Treball– anuncia que els membres de l'executiu no farien vacances completes durant l'estiu per tal d'estar a l'aguait de qualsevol novetat econòmica que requerís de prendre decisions immediates. És una mesura més simbòlica que res més, però dóna fe de la preocupació del govern. L'altra mesura presa la setmana passada és més tangible.

Antich es reuní amb el conseller d'Economia, Carles Manera, i tot dos posaren fil a l'agulla immediatament després d'haver-se ennovat de la suspensió de pagaments de Grande. Primer de tot convocaren tots els agents socials. El dilluns dia 23 es reuniren separadament –i amb

presència també en algunes reunions de més consellers, com ara Albert Moragues, de Presidència; Nájera, de Treball; Jaume Carbonero, d'Habitatge; i Gabriel Vicens, de Mobilitat i Ordenació del Territori– amb Josep Oliver, president de la CAEB; amb Juan Cabrera, president de PIMEB –Petita i Mitjana Empresa de Balears–; amb Gabriel Oliver, president de l'Associació de Promotors de Balears; amb Lorenzo Bravo, secretari general de la UGT; i amb Josep Benedicto, secretari general de CC.OO. Cada interlocutor empresarial i sindical expressà al govern la seva visió de la crisi i les respostes que cal donar-hi.

Després de tenir la informació i opinions de cada organització, el president i el conseller d'Economia convocaren els mitjans de comunicació per anunciar les mesures extraordinàries que han decidit de dur endavant a fi d'intentar atenuar els efectes negatius de la crisi de la construcció.

En primer lloc, el govern s'endeutarà fins a 284 milions per poder pagar les obres públiques fetes durant els darrers anys. Sobre això, val a dir que aquest nou endeutament s'afegeix als més de 3.000 milions de deute motivat per les obres públiques de Jaume Matas: en una sola legislatura el deute va ser superior a tot el que s'havien endeutat tots els governs autonòmics anteriors d'ençà del 1983.

Amb aquests 284 milions s'injectaran prou diners a les empreses de construcció que han fet les obres esmentades i així no quedaran ofegades i podran continuar l'activitat i aguantar els treballadors que tenen.

En segon lloc, el govern destinarà 920 milions més, des del setembre propinent fins a final de l'any 2009, a mesures com ara potenciar l'orientació laboral i la formació professional de les persones que puguin perdre la feina, sobretot a la construcció; i també a executar immediatament projectes d'obra pública per contenir la caiguda de l'ocupació del sector. A més, Antich, per animar la compravenda d'habitatges, permetrà que les promocions de pisos que hi ha acabades o a punt d'acabar es convertesquin totalment o parcialment en HPO (Habitatge de Protecció Oficial) si ho vol el promotor: és a dir, que es venguin com a tals i no al mercat lliure; fins i tot estudia que puguin acollir-se a aquest pla els pisos un a un, és a dir que a la mateixa finca pugui haver-hi pisos HPO i uns altres de lliures.

L'objectiu general de tot plegat és que l'ocupació a la construcció baixi el mínim possible. Perquè són 50.000 els ocupats en el sector, a les Balears. Si una part important quedàs sense feina, fàcilment podria arrossegar tota l'economia balear –amb un creixement previst oficialment per a enguany del 2,2%– cap a l'abisme.

Miquel Payeras